

ken toe
l in het
voor de

a noemt
biblelen
s, zet ze
st ze den
uitgaven
wee, drie
t ze voor
dan wil
der prijs
geen au-
at of ten
uitzien,
aboet.

blijmoe-
stijven,
n, maar
inderen,
aan het
kerk

va

aan twee
l werden
Bolwijn.
ter oor-
eerd, en
aan Ds.
tot her-
a straks
en.
oevreem-

ire am-
ren ge-
en deze
ger.
gelegen,

hijaselen
zooverre
dan niet
stel veel

anderhalf
onder-
heeft tot
rsten tijd
die voor
reer wat
naat.

atavia en
and, zoo
toch kon-
en nieuw
uden zij
kanten,

h

nog zeer

og onder

Vereeni-

en nog

wege de

definitieve

ten over

is.

na Minis-

in redres

jare is

Kuyper

was zoo

bij hem

optreden

r, over-

teer gun-

heid der

beiden dan

hem ge-

erweging

was zoo

stadium

licht dat

riken ten

worden.

niet elke

de beide

ide. De

ren niet

er hec-

issie, en

te zijn,

Synode

inde ge-

kerken

eroepen,

o dat al

was: 1°.

kerkver-

geregeld

bleken,

3° haar

kas voor

erk.

g goede

ls ruimte

periode,

nda het

en uitbe-

a / 1000

overige

dat, met de genoemde f 1000, het trak-
ment voor een ongeluifd proponent, die
zich voor eenige jaren aan deze kerk zou
willen verbinden, toereikend zal zijn.

Veel gunstiger staat de zaak in Batavia.
In die bevolkte stad is de Gereformeerde
kerk veel talrijker, haar kerkeraad is vol-
diger, haar bronnen van inkomsten vloeien
ruimer, haar Zendingswerk is van meer be-
teekenis.

Ongetwijfeld zal deze kerk dan ook eer-
lang tot het beroepen van een leeraar kun-
nen overgaan, die zich voor eenige jaren
aan haar dienst verbindt wil.

Dit beroepen van een Denaar voor en-
kele jaren heeft iets voor. Het is minder
kostbaar, omdat men alsdan met jongere
mannen, en ook al zijn ze gehuwd, met
kleinere gezinnen te doen heeft, en het
reparatieën voor een jaar of meer zal
vervallen.

Het optreden van een ander predikant
zal vooral in zulk een Oostersche omge-
ving bezielend werken. Het houdt het ker-
kelijk leven frisch.

Blijkt voorts iemand niet de juiste man
te zijn, dan herstelt dat zich vanzelf, en
bleek iemand omgekeerd de man bij uit-
nemendheid te zijn, dan verbodt niets
hem om een nieuwe periode aan de kerk
te verbinden.

En ook had het nog dit voordeel, dat
op die wijs achtereenvolgens onderscheiden
predikanten met Indië kennis zouden ma-
ken, het Zendingswerk van nabij zouden
leeren kennen, en alzoo de elementen zou-
den kunnen vormen, om hier te lande tot
beter en juistere oordeel in zake de Zending
in staat te stellen.

Intusschen zij alle overhaasting buiten-
gesloten.

Het ware toch verre verkieslijker, dat ook
de kerk te Batavia niet tot beroep over-
gang alvorens de kerkelijke positie geregeld
was, en hierna verloopstellig nog eenige
tijd.

Maar al is nu ook op dat terrein met
zekeren tegenspoed te worstelen, of wil men
met zeker oordel, dat van vroeger toe-
standen onafscheidelijk was, die orde komt
over den toestand der beide kerken, mits
de »wortel der zaak" maar gaaf worde
gemaakt.

Ook de hovenier kapt soms van zijn op-
gesloten struik heel wat af, dat het kind
denkt: Nu gaat de groene struik dood, en
dat toch de hovenier weet en de uitkomst
leert, hoe juist dit tijdelijk weggakken
eisch was, om den struik zuiver, den wortel
gaaf te houden, en juist daardoor den toe-
komstigen bloei van het struikgewas te
verzekeren.

Calvijn's prediking.

De studiën over Calvijn nemen toe. Het
is of het besef algemeen wordt, dat de Ge-
reformeerde wetenschap schuldig staat aan
verzuim, vergeleken bij de overrijke studiën
die men in Luthersche kringen aan Luther
gewijd heeft.

Zoo zond Prof. Biesterveld thans weer
een studie over *Calvijn als Bedenaar des
Woords* in het licht, niet om dit onderwerp
uit te putten, maar om er als met den
vinger op te wijzen, welk een goudmijn
ook hier nog school.

Eerst verzamelde hij daartoe een reeks
uitspraken, waarin Calvijn zijn gevoel-
en zegt over de betekenissen van de Be-
dening des Woords. Daarna kenschetst
hij de betekenissen, die aan Calvijn als pre-
diker moet worden toegekend. In een
derde hoofdstuk geeft hij, voor wie niet op
de hoogte is, nog eens een bibliographisch
overzicht van Calvijn's predikanten. En alsdan
tot zijn eigenlijke onderwerp komende, be-
spreekt hij achtereenvolgens de signatuur,
den stijl, het Schriftuurlijk karakter, den in-
houd, en den actueelen tint van Calvijn's pre-
dikation. Een conclusie besluit deze studie,
waaraan dan als bijlage drie predikanten van
Calvijn en wel over Job 5: 17, 18, Efese
4: 11, 12 en Hebr. 13: 13 worden toege-
voegd.

Het gevaar van Calvijn te willen nabootsen,
wat in onzen tijd op een uiterst bedenkelijke
opvatting van de Bediening des Woords
zou uitloopen, snijdt hij zelf in zijn con-
clusie af, waar hij o. a. zegt: p. 143, 144.

Of wij dan Calvijn als modelprediker ter na-
volging voorstellen? Op deze vraag is ons
antwoord ontkennend. En wel om de eenvoudi-
ge reden dat Calvijn in alle opzichten een zoo
geheel eenig plaats inneemt, dat er van navol-
ging geen sprake kan zijn. Wat bij hem een
dengd is zou bij een ander een groot gebrek
zijn. Hoe zou men een man van zoo geniale
aanleg, van zoo reusachtige kennis, van zoo
diep inzicht in de Schrift als model kunnen
voorstellen voor ons die hoe langer wij op zijne
figuur staren, te meer van eigen kleinheid over-
tuigd worden?

Hij kon zonder vaste methode, waar wij die
leiding niet kunnen missen. Hij behoeft die
vorming niet, die gewone menschen wel noodig
hebben. Zal men bv. kunnen zeggen dat het
als regel aanbeveling verdient zich niet voor
zijne prediken voor te bereiden? En toch Cal-
vijn deed dat niet, tenminste niet zooals wij dat
gewoon zijn op te vatten, in vele uren van af-
zondering mediteren over den tekst, om na-
deroestige studie en meditatie de preek samen te
stellen. Maar waarom deed Calvijn dit niet.
Om tweeelof oorzaken. Vooreerst hij kon dit
niet doen, daar God hem tot zoovele werkzaam-
heden en zoo gewichtige rie, dat er geen tijd
overschoot. Maar dan ook — hij behoeft die
niet te doen, daar zijn God hem zoo rijke gaven
geschonken had dat zijne improvisatie rijker
aan gedachten en logischer in gevolgtrekkingen
zijn dan menig weloverwogen preek. Men ga
vrij improviseren zonder veel voorbereiding,
als men even geleerd is als Calvijn, en even
zoo goed de taal weet te kneeden als hij! Men
improviseer als men met een goed geweten kan
zeggen even weinig tijd voor voorbereiding te
hebben, als deze reformatoren! En wie zal dat
kunnen zeggen?

Eenige voorbereiding voor den Dienst des
Woords, naar den ouden regel: quam plurimum

scribere, en straks vrijelijk het weldoordachte
en gerijpte der gemeente voorstellen, als welke
het zoo pas als een frische stroom in ons op-
— ziedaar wat bij alle dienaren des Woords aan-
beveling verdient.

Hetzelfde geldt van zijne methode van pree-
ken. Hij is streng analytisch, heeft geen
plan, bekommert zich niet om thema of verdee-
ling. Wederom, als men het zoo kan, mag
alles! Maar wie kan dat of het wordt een chaos
waarin niemand orde scheppen kan. De streng
analytische methode heeft voor, dat de Schrift
goed tot haar recht komt, maar tegen, dat zoo
licht de eenheid te loor gaat. De streng syn-
thetische methode weer leidt licht tot motto-
prediking en loslaten van de gedachte van den
tekst. Daarom moet niet absoluut tusschen
beide methoden gekozen, maar aan elke preek
de eisch gesteld worden der juiste analyse, het
ontwoven van het Woord Gods, en der echte
synthese, de eenheid van gedachten. Het plan,
de orde, de dispositio, thema en verdeling
moeten in den gewonen regel den toets van de
voorschriften der logica en der aesthetica kun-
ten doorstaan.

Wel ter dege moet bestudeering van de regelen
van Rhetorica en Homiletiek eisch blijven voor
elken Denaar des Woords. Ook voor de uit-
oefening van den Dienst des Woords sluit de
Heere God zich aan bij hetgeen door hem in
des menschen natuur is gelegd. Van zelf moet
ook hier het eigen karakter der predikante
gehandhaafd, en wat de Rhetorica leert over
inventio, dispositio, elocutio enz. in het licht
des Geestes en der Schrift worden beoordeeld
en toegepast. Veel zal er dan moeten vallen,
maar veel kan er ook dan worden gebruikt.

In al deze dingen moet de Denaar des
Woords geoefend zijn, opdat juist het Woord
door al de poorten van het menschelijk leven
in ons binnendringt: zowel langs den weg
van het verstand als langs den weg van den wil.
Calvijn vermaakt deze vormen dan ook niet,
gelijk uit heel zijn opvatting van het verband
tusschen natuur en genade ook wel volgen
moet.

Maar in het toepassen der regelen is hij
niet als model te nemen, en we zagen hoe dat komt.

Dit drukt ook ons gevoel uit.

Alleen zouden we er aan willen toevoegen,
dat een Bedenaar des Woords, die in zich
niet de kracht gevoelt, om aan de hoogte
eischen van een rijke, pakkeende, stichtende,
heilgende, vertroostende prediking naar
systematischen regel en in hoogen stijl, te vol-
doen, nog altoos zijn gemeente verder zal
brengen, indien hij, als Calvijn, eenvoudig
hoofdstuk na hoofdstuk, en boek voor boek,
aan zijn gemeente uitlegt, met korte toe-
passingen, dan dat hij week aan week
ongeveer altoos dezelfde generale en over-
bekende, gronddenkbeelden naar aanleiding
van een beperkt aantal wel eenigszins afge-
preekte teksten, behandelt.

Stellig beantwoordt zulk analytisch »Bijbel-
lezen" niet aan de hoogte eischen der
homiletiek, en op den duur zou het voor
de gemeente niet genoeg zijn.

Maar het zou althans de gemeente weer
in heel de Schrift inleiden, en haar rijken
inhoud voor haar ontvouwen.

Zelfs de dagelijkse lezing der Schrift
in de gezinnen zou er bij winnen.

Just met het oog daarop verheugt ons
dan ook deze studie, die dit Schriftuurlijk
karakter van Calvijn's predikatie weer in
het heldere licht stelt.

Thans vrees menigeen, dat zoo eenvou-
dige analytische prediking goed voor een
oefenaar, maar beneden de waardigheid van
een prediker is.

Nu Prof. Biesterveld hier weer in een
zoo boeiend geschreven studie laat zien, hoe
een Calvijn zulk een wijze van prediking
niet beneden zich achtte, zal men allicht
weer moed krijgen om het aan te durven.

Natuurlijk niet om onvoorbereid als Cal-
vijn op te treden; want gelijk Prof. Biesterveld
zeer terecht opmerkt: Quod licet Jovi non licet bovi.

Maar wel om eens wat meer op den
rijkdom der Schrift dan op den rijkdom van
eigen vinding te vertrouwen.

En, ons dunkt, wie dat eens drie jaren
lang deed, zou dervia uit de Schrift door-
weg worden, dat hij daarna allicht weer
van wal zou durven steken.

Uit de Pers.

In de *Frische Kerkbode* verscheen nu
reeds het derde artikel over *de Christe-
lijke vrijheid*.

Stukken die van pas zijn, nu nog altijd
ook in onze kerken de wettische precie-
heid met de bezieling des Geestes worstelt.
Kort, bondig en helder is vooral de
tegenstelling in het midden van het derde
artikel toegelicht.

In deser voege:

Nu is het rechte inzicht in die vrijheid tegen-
over de wet zeker een der moeilijkste stukken
uit de H. Schrift. Wie in onze oude theologie
thuis is, weet hoe onze Vaders bij voorkeur
over dit onderwerp schreven, en hoe zij worstel-
den met de taal om deze vrijheid juist te om-
schrijven. Bunyan's *Onder de wet en onder
de Genade*, Witsius *De leer der Verbonden*,
Comrie's uitlegging van den Catechismus, om van
anderen te zwijgen, zijn goudmijnen, waaruit
nog schatten op dat punt te delven zijn. En
ongetwijfeld ligt de oorzaken van veler gemis
aan den vrede der consciëntie, die alle verstand te
boven gaat, daaraan, dat deze vrijheid tegenover
de wet niet genoegzaam gepredikt en door Gods
kinderen niet voldoende verstaan wordt. Heel
dit stuk in onze *Kerkbode* nimen te zetten ware
een onbegonnen werk. Alleen de hooflijnen
der Christelijke vrijheid kunnen hier worden
uitgespreid.

En dan zij vooreerst opgemerkt ter voorkom-
ing van alle misverstand, dat met deze vrij-
making van de wet niet bedoeld is, dat de
wet ons zijn afschaffing voor Gods kind als regel
des levens. De wet is in den grond niet
anders dan de uitdrukking van Gods heiligen
wil. Het is het: Zijt heilig, want Ik ben heil-
ig, dat God aan al Zijn kinderen toeroept. Van
het anti-nomianisme — het op zij werpen der
wet om naar het goeddenken des harten te leven
— is elk goed Gereformeerde afkeerig. Maar
even afkeerig is hij van het Neo-nomianisme,
het opnieuw oprichten der wet om daardoor

eenige gerechtigheid voor God te verwerven.
Niet alleen wanneer met de wet bedoeld wordt
het volbrengen der tien geboden of het uitmun-
ten in goede werken, maar ook wanneer onder
deze wet verstaan wordt de zoogenoemde Evan-
gelische plichten van trouw Gods Woord te
gaan hooren, door boete en berouw zich voor
God te vernederen, door werken van barmhar-
tigheid zich bij God aangenaam te maken. Ge-
nade, d. w. z. onverdiende gunste sluit elk werk
der wet geheel buiten.

Om nu de oplossing van deze moeilijkheid te
vinden, dat aan de ene zijde de wet blijft voor
Gods kind als regel des levens en aan de andere
zijde geheel is afgeschaft, of liever in Christus
voor ons vervuld is geworden, moet er op gelet
worden, dat alles afhangt van de wijze, waarop
wij staan tegenover de wet en de wet staat
tegenover ons.

Wie nog onder de wet staat, gelijk de Apostel
Paulus het uitdrukt, staat tegen haar als een
dienstknecht, die poogt door de wet een loon te
verwerven bij God. Hij is nog bezield met
een wettischen geest, den geest der dienstvaer-
heid tot vreze. Het is hem te doen om naar
den regel der wet te leven, opdat hij door die
wet het eeuwige leven zou beërven. God is
Zijn meester. Door dien meester is aan hem,
als knecht, een taak opgelegd. En die taak moet
worden afgewerkt om straks bij den meester het
toegezegde loon als recht te kunnen eischen.

Dat nu is geheel het standpunt van het Ver-
bond der werken. Het: Doe dat en gij zult
leven. En juist omdat de mensch van nature
onder het Verbond der werken staat, kan het
niet anders of dit wettische beginsel werkt tel-
kens opnieuw in den mensch door. Ge vindt
dat wettische beginsel bij de Farizeën in Christus'
dagen en bij de Roomsche kerk ten tijde der
Reformatie en bij de eigengerechtigde lieden in
onze eeuw. En gewoonlijk gaat het bij hen ge-
paard met zulk een oppervlakkige beschouwing
van den eisch der wet, dat men evenals de zijke
jongeling ter goeder trouw meent heel de wet te
hebben volbracht, zoodat men door eigen ge-
rechtigheid voor God bestaan kan. Ge vindt
dat wettische beginsel bij menig ontdekte aan
de macht der zonde, die nu siddend voor de
heilige gerechtigheid Gods, poogt om de wet te
volbrengen, ten einde met God verzoend te ge-
naken en die het door dien weg leeren moet, hoe
aan den voet van Sinai niets dan verdoemenis
te vinden is voor den zondaar. Dat was Luther's
strijd in de kloostercel te Erfurt, de strijd dien
Bunyan teekent in zijn *Christenreis*, wanneer
Christus aan den voet van Sinai staat, de
strijd, die menig bekommerde van ziel nog in
de bangste vreeze houdt. En eindelijk ge vindt
datzelfde wettische beginsel, ook nadat genade
gevonden is, nog bij menig kind van God, wan-
neer het weet, gelijk het volk het uitdrukt, »in
het werkhuis zit", d. w. z. opnieuw pogen gaat
om zijne eigene gerechtigheid voor God op te
bouwen in plaats van uit de genade van Christus
alleen te leven.

Deze dienstvaerheid der wet nu staat lijrecht
tegenover de ware Christelijke vrijheid. De wet
blijft dan geen zachte, maar een zeer harde
Meesteres. Ze is niet tevreden met al wat ge
doet om haar te verzoenen, want ze eischt het
volmaakte; ze legt u telkens een nieuwe reke-
ning van schuld voor; uw beste werken maakt
ze tot een wegwerpelijk kleed voor God. En ze
doet meer dan dat. Ze herinnert u altoos weer
opnieuw aan het ontzaglijk woord, dat vervolkt
is wie niet blijft in al wat geschreven staat in
het boek der wet om dat te doen. Ze belooft u
geen loon, maar dreigt u met de eeuwige verdoe-
menis. Ze drijft u voort met den stok van den
drijver; ze laat u voor een oogenblik met rust;
ze legt u een juk op, om u mogelijk te dragen,
en als eemg loon voor al uw arbeid brengt ze
u nooit anders dan den eenwigen dood.

Zeg dan zelf hoe ooit zulk een dienen van
God onder de wet met ware vrijheid zou kunnen
bestaan?

Neen, ook hier geldt het woord: Indien de
Zoon u heeft vrij gemaakt, dan zijt ge waarlijk
vrij. Christus zelf roept het desulken toe: Komt
tot Mij, gij die vermoeid en beladen zijt, en ik
zal u ruste geven. Mijn juk is zacht en mijn
last is licht. Hij komt niet alleen om mij uit
de macht der zonde, maar ook om uit de dien-
stvaerheid der wet zijn volk te verlossen.
Hij doet dit vooreerst door ons te verlossen,
gelijk de Apostel zegt van *de plek der wet*.
Daarvoor wordt Hij zelf een vloek voor ons. Al
de straf, waarmede de wet ons bedreigde, wordt
aan Hem volrokken. Maar Hij doet meer dan
Hij volbrengt ook geheel den eisch der wet.
Hij levert dat volmaakte goede werk, dat alleen
voldeed aan den eisch van Gods recht. Geen
enkel gebod der wet, of het is door Hem voor
ons vervuld geworden.

Wie dus in het geloof staat, staat vrij tegen-
over de wet van God. Wanneer die wet in de
vierschaar der consciëntie hem aanklaagt en zijn
oordeel eischt — hij kan op Christus wesen, die
den loof der wet voor hem droeg. Wanneer
die wet eischt een volmaakt volbrengen van al
haar geboden — hij heeft een Verlosser, die
alles voor hem volbracht heeft.

In dat opzicht geldt het woord des Apostels:
Wij zijn niet meer onder de wet, maar onder
de genade. Want de wet des Geestes des levens
heeft ons vrijgemaakt van de wet der zonde en
des doods.

Maar al is de wet aldus afgeschaft voor Gods
kind, gelijk onze vaders het uitdrukten, wat
haar *verdoemde kracht* en *de getrengheid van
haar eisch* betreft, ze blijft daarom ten volle
van kracht als regel voor ons leven, als uit-
drukking van Gods onveranderlijken wil, hoe
Zijn kind zal wandelen. Met nadruk kwamen
onze vaders op tegen den laster van een Bel-
larminus, den bekende Roomsche Godgeleerde,
alsof volgens ons de mensch, gerechtvaardigd
zijnde door het geloof, aan geen enkele wet in
de consciëntie meer gebonden was en vrij van
de verplichting om de wet te volbrengen en alle
dingen voor onverschillig houden mocht. Een
Luther moge soms uitdrukkingen gebruikt heb-
ben tegenover de wet, die zulk een indruk kon-
den doen ontstaan, Calvijn was op dat punt
voorzichtiger genoeg. Voorzover de God, zoo
schrijft hij in zijn verklaring van Rom. VII, in
de te geboden ons heeft geleerd wat recht is
en ons een regel geeft voor ons leven, mag niet
gedroomd worden van een afschaffing der wet,
omdat de wille Gods altijd haar kracht blijft
behouden. Derhalve is de wet niet afgeschaft
voorzover ze een reuel voorschrijft om goed te
leven, maar wel is *afgeschaft* die hoedanig-
heid der wet, waardoor zij stond tegenover de
vrijheid, ons door Christus geschonken, nl. in
zoverre zij de hoogste volmaaktheid eichte en
ons, omdat wij dit niet konden, bond onder den
schuld des ewigen doods.

En nog schooner wordt diezelfde gedachte
door Calvijn uitgewerkt in zijn *Instituut*, wan-
neer hij het onderscheid tracht duidelijk te ma-
ken door het beeld van een dienstknecht en een
kind in huis. Een dienstknecht moet de bevelen
van zijn meester volbrengen, ze zijn een dwang
hem van buitenaf opgelegd; er wordt niet ge-
vraagd of dat bevel met zijn aard en inborst
overeenstemt. En wanneer de dienstknecht zijn
arbeid niet heeft afgeemaakt, durft hij zijn meester
niet onder de oogen te komen, want dan
heeft hij geen verschoning maar straf te wach-
ten. Zulk een dienen is slavernij. Maar geheel
anders dient het kind den vader. Zijn vader
heeft hem lief; omdat de vader hem lief heeft,
schrijft de vader aan het kind voor, wat de re-
gelen en ordinantien zijn in het huis. Juist omdat
het kind het beeld des vaders draagt, zal het
met lust en liefde naar die ordinantien wande-
len. En ook al blijkt het, dat het nog telkens
onvolmaakt werk levert, dat ook het beste werk
gebrekig en met zonde bekleet is, het gaat ge-
rust naar den vader toe en legt hem den arbeid
voor. Immers »een vader verschoont den zoon,
die hem dient."

Zoo God te dienen is geen last, maar een
lust; geen dienstvaerheid, maar vrijheid. Niet
een dwangig van buitenaf ons opgelegd, maar
een ontbloot van het beeld van Christus, waar-
naar wij door de werking des H. Geestes wor-
den vernieuwd.

Zoo nu opgevat is de wet niet meer een stok,
die ons voortdrijft, maar een staf in onze hand,
waarop we leunen kunnen om te wandelen op
den weg des levens.

En toch blijkt ook hier weer, evenals bij het
eerste stuk, dat de *volle* Christelijke vrijheid hier
op aarde niet ons deel is, en dat eerst in den
hemel het hoogste standpunt zal worden bereikt.
Daar eerst houdt de wet ook op een staf te zijn,
waarop we nog moeten leunen om verder te
komen.

Wat wij daarmede bedoelen zal Gods kind
wel verstaan.

De wet genomen als de wille Gods over ons,
blijft eeuwig. Wie niet meer onder de wet zou
staan, zou ophouden schepel te wezen en dat
kan nooit. Maar er is onderscheid tusschen de
wet Gods als uiting van Zijn heiligen wil en die
wet gelijk ze geschreven voor ons ligt in de
te geboden en in uitgewerkt en toegepast is
heel de Heilige Schrift.

Die geschreven, uitwendige wet, ook al heeft
ze dan haar verdoemde en eischende kracht
verloren, ook al is ze een regel des levens ge-
worden, blijft een beperking der vrijheid. Ware
vrijheid is niet alleen God te dienen, maar het
te doen zonder eenigen dwang, geheel van zelf,
gelijk de bloem van zelf geurt, de boom van
zelf vruchten voortbrengt, het water van zelf
stroomt door de bedding.

Zoo was het met Adam in het Paradijs. De
wet Gods stond geschreven op de *tafel van
zijn hart*. Hij behoeftte daarom geen uitwen-
dige wet van God te ontvangen. En zoo zal
het eens in den hemel zijn. Daar wordt geen
meer gepredikt als regel des levens, want
ze zullen allen God kennen, gelijk ze door Hem
gekend zijn.

Maar hier op aarde is dat nog niet zoo.
Op Sinai wordt daarom de wet geschreven op
steenen tafelen. Juist omdat de wet weg is uit
het hart, moeten ze van buiten af weer worden
ingescherpt.

Maar de belofte wordt geschonken, dat God
de Heere een nieuw verbond zal maken, en
dat dit nieuwe verbond juist daarin bestaan zal,
dat de Heilige Geest de wet weder zal schrijven
op de tafelen des harten. Dan zal niemand tot
zijn naaste zeggen: Kent den Heere, want zij
zullen Hem allen kennen.

Voor een deel is dat vervuld op den Pinkster-
dag. De uitroeping des H. Geestes is het tegen-
beeld van de wetgeving op Sinai. Na den
Pinksterdag begint dan ook eerst de hoogere
vrijheid des N. Testaments, het mondig worden
van Gods kind.

Onder het O. T. was Gods kind nog onder
den tuchtheester van de wet. Gebod op gebod
en regel op regel werden daar opgecstapeld.
Israel is een kind Gods, maar een klein kind,
dat nog telkens van den vader moet hooren,
wat mag en wat niet mag. In zoverre is zelfs
het onmondige kind, gelijk de Apostel zegt,
den dienstknecht gelijk, dat het nog onder de
wet leeft.

Maar met het N. Testament is dat anders ge-
worden. God de Heere heeft nu uitgestort den
H. Geest, waardoor Hij ons leert wat Zijn wil
is. Eerst daardoor in de volkomen vrijheid
tegenover de wet gekomen, in zoverre als Gods
kind niet door eenigen dwang, maar uit de in-
nerlijke drijving des Geestes naar den regel der
wet behoort te wandelen.

Het is hiernaede als met iemand, die zwem-
men leert. Juist om niet te denken maar vrij
in het water zich te kunnen bewegen, moet hij
eerst van zijn leermeester regelen ontvangen.
Die regelen worden langzamerhand zijn eigen-
dom. Als pasgeboren moet hij telkens na-
denken welke bewegingen hij maken moet naar
het woord van zijn leermeester. Maar allengs
gaat dit over. Hij doet de beweging van zelf,
zonder eenige moeite. En nu eerst is hij vol-
komen *vrij* geworden. Juist omdat het woord
van zijn meester in zijn vleesch en bloed is
overgegaan.

Deze ter zake dienende, korte en toch
niet onvolledige uiteenzetting, meenden we
dan ook onze lezers te moeten voorleggen.
Ook het beeld aan het slot is zoo sprekend.
Jammer slechts, dat deze dingen die in
Owens dagen nog algemeen verstaan wer-
den, helaas, voor zoo velen in onze dagen
klanken uit een hun vreemde wereld zijn
geworden.

En toch die onwetendheid schaaft aan
zoo veler geestelijk geluk.